

คำสั่งคณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ที่ 33 /2560

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายพิจารณาผลงานทางวิชาการ

โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ คณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ครั้งที่ 5 ประจำปี 2560

ตามที่คณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้กำหนดจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ คณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ครั้งที่ 5 ประจำปี 2560 ขึ้น ในวันที่ 29 มิถุนายน 2560 ณ โรงแรมดุสิตธานี หัวหิน จังหวัดเพชรบุรี นั้น

เพื่อให้การดำเนินงานด้านการพิจารณาผลงานทางวิชาการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีคุณภาพ ทางวิชาการ และมีประสิทธิภาพ จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายพิจารณาผลงานทางวิชาการตั้งตำแหน่งและรายนาม ดังต่อไปนี้

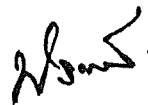
1	รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา	ประธานกรรมการ
2	รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพชัย พสุนนท์	กรรมการ
3	รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์	กรรมการ
4	รองศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ วิไลนุช	กรรมการ
5	รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา ชาติานิติ	กรรมการ
6	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ร้อยโทหญิง ดร.เกิดศิริ เจริญวิศาล	กรรมการ
7	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน	กรรมการ
8	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพัชร์ อภิวัฒน์ไพศาล	กรรมการ
9	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงเงิน ชื้อภักดี	กรรมการ
10	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์สุดา พุฒจรรย์	กรรมการ
11	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย ภูวนาถวิจิตร	กรรมการ
12	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนิษฐ์ รัตนพงศ์ภิญโญ	กรรมการ
13	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทร์ทิพย์	กรรมการ
14	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพัฒน์ ยางกลาง	กรรมการ
15	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัสสินี บุญมีศรีสง่า	กรรมการ
16	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัลลิกา ศิริพิศ	กรรมการ
17	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชฌิยา บังเมฆ	กรรมการ

18	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวีร์ บุญคุ้ม	กรรมการ
19	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์	กรรมการ
20	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิภา พจน์วาที	กรรมการ
21	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว	กรรมการ
22	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัตยา ตันจันทร์พงศ์	กรรมการ
23	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริชัย ดีเลิศ	กรรมการ
24	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรินทร์ เทวดา	กรรมการ
25	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา สโรบล	กรรมการ
26	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสราภรณ์ ทนุผล	กรรมการ
27	ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิตศักดิ์ พุดจระ	กรรมการ
28	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดาวลอย กาญจนมณีเสถียร	กรรมการ
29	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนภุต สังข์เฉย	กรรมการ
30	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณนันทน์ หอมสุต	กรรมการ
31	ร้อยตำรวจเอก ดร.วิเชียร ตันศิริคงคล	กรรมการ
32	อาจารย์ ดร. ปิยะพงษ์ จันทร์ใหม่มูล	กรรมการ
33	อาจารย์ ดร.เกริกฤทธิ์ อัมพะวัต	กรรมการ
34	อาจารย์ ดร.เมษ์ธาวิน พลโยธี	กรรมการ
35	อาจารย์ ดร.โอชัยญา บัวธรรม	กรรมการ
36	อาจารย์ ดร.กฤษฎา พรประภา	กรรมการ
37	อาจารย์ ดร.จิตพนธ์ ชุมเกต	กรรมการ
38	อาจารย์ ดร.จิราภา พึ่งบางกรวย	กรรมการ
39	อาจารย์ ดร.ชวนชื่น อัครคะวณิชชา	กรรมการ
40	อาจารย์ ดร.ณัฐนา ลีพหรัตนรักษ์	กรรมการ
41	อาจารย์ ดร.ดวงกมล บุญแก้วสุข	กรรมการ
42	อาจารย์ ดร.นพรัตน์ บุญเพียรผล	กรรมการ
43	อาจารย์ ดร.นฤมล อรุโณทัย	กรรมการ
44	อาจารย์ ดร.ประเมษฐ์ บุญนำศิริกิจ	กรรมการ
45	อาจารย์ ดร.ประไพพิมพ์ สุธีวสินนันท	กรรมการ
46	อาจารย์ ดร.ปริญญา หุ่นโพธิ์	กรรมการ
47	อาจารย์ ดร.ปิยวรรณ สิริประเสริฐศิลป์	กรรมการ
48	อาจารย์ ดร.พนัชกร สิมะขจรบุญ	กรรมการ
49	อาจารย์ ดร.พลอย สุดอ่อน	กรรมการ
50	อาจารย์ ดร.ภพ สวัสดิ์	กรรมการ
51	อาจารย์ ดร.ภฤศญา ปิยนุสรณ์	กรรมการ
52	อาจารย์ ดร.ภาสนันท์ อัครวิทย์	กรรมการ

53	อาจารย์ ดร.รักษนก โสภาศิต	กรรมการ
54	อาจารย์ ดร.รุ่งทิพย์ จันทรธนะกุล	กรรมการ
55	อาจารย์ ดร.วงศ์ลัดดา วีระไพบุลย์	กรรมการ
56	อาจารย์ ดร.ศิระ ศรีโยธิน	กรรมการ
57	อาจารย์ ดร.สวรรยา ธรรมอภิพล	กรรมการ
58	อาจารย์ ดร.สันติธร ภูริภักดี	กรรมการ
59	อาจารย์ ดร.สุนี คำนวลศิลป์	กรรมการ
60	อาจารย์ ดร.อรรณพงค์ พิระเชื้อ	กรรมการ
61	อาจารย์ ดร.อรุณี ยศบุตร	กรรมการ
62	อาจารย์ ดร.อัญญา นิลนพคุณ	กรรมการ
63	อาจารย์ ดร.อุทัย ปริญญาสุทธินันท์	กรรมการ
64	อาจารย์รชกร วชิรสิโรตม	เลขานุการ
65	นางสาวสุนิสา วงศ์ประทุม	ผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 27 มีนาคม 2560 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2560

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพัฒน์ ยางกลาง)

คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

คำสั่งคณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ที่ 47 /2560

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายพิจารณาผลงานทางวิชาการ
โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ครั้งที่ 5 ประจำปี 2560 (เพิ่มเติม)

ตามคำสั่งคณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ 33/2560 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ
ฝ่ายพิจารณาผลงานทางวิชาการ โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ครั้งที่ 5 ประจำปี 2560 ไปแล้วนั้น และเพื่อให้การดำเนินงานด้านการพิจารณาผลงานทางวิชาการ เป็นไปด้วยความ
เรียบร้อย มีคุณภาพทางวิชาการและมีประสิทธิภาพ จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายพิจารณาผลงานทางวิชาการ
(เพิ่มเติม) จำนวน 8 ราย ดังนี้

1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม รัตนโชติ	กรรมการ
2	อาจารย์ ดร.จันทิมา บรรจงประเสริฐ	กรรมการ
3	อาจารย์ ดร.ฐิติมา เวชพงศ์	กรรมการ
4	อาจารย์ ดร.เปรมฤดี จิตรเกื้อกุล	กรรมการ
5	อาจารย์ ดร.พงศ์สฎา เฉลิมกลิ่น	กรรมการ
6	อาจารย์ ดร.ระบิล พันภัย	กรรมการ
7	อาจารย์ ดร.วัชระ เวชประสิทธิ์	กรรมการ
8	อาจารย์ ดร.วิไลวรรณ สิริโรจนพุดิ	กรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 27 มีนาคม 2560 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. 2560

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพัฒน์ ยางกลาง)
คณบดีคณะกรรมการจัดการ

วิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมแขวงบางระมาด
เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

LIFESTYLE AND IDENTITY OF THE RATMAYOM FLOATING MARKET COMMUNITY,
BANG RAMAD, TALING CHAN, BANGKOK.

จิตพนธ์ ชุมเกตุ¹ กัญชลิษา จารุวัฒน์² และ อัจฉรารวรรณ รอดพันธ์²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลเชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนตลาดน้ำ คลองลัดมะยม จำนวน 7 คน ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นมาของชุมชนเกิดจากการชาวบ้านในชุมชนริมคลองลัดมะยม ร่วมมือกันเพื่อให้ชุมชนได้มีแหล่งจำหน่ายสินค้าโดยนำมารวมกันคนละเล็กคนละน้อยจนเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ที่สามารถ ทำเป็นตลาดได้และตลาดน้ำคลองลัดมะยมได้เป็นวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร การ ดำเนินชีวิตของคนในชุมชนยังคงใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับสายน้ำยังมีการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกันเพื่อช่วยดูแลรักษา สภาพแวดล้อมภายในชุมชน รวมไปถึงการช่วยกันเพิ่มคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น และการมีนักท่องเที่ยวเข้ามา มากขึ้น จึงเกิดปัญหาขยะทำให้เกิดการจัดการขยะที่ไม่มีประสิทธิภาพ การทำการตลาดของชุมชนโดยคนในชุมชน มองว่าถ้าแค่ตลาดที่ขายของธรรมดา ก็คงไม่ได้มีความแตกต่างจากตลาดน้ำที่อื่น แต่จุดเด่นคือการที่มีสิ่งแวดล้อมที่ ธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่จะสามารถมาผ่อนคลายจากความเครียดและความวุ่นวายได้ อัตลักษณ์ของ ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมคือการมีวิถีชีวิตที่ยังคงอยู่กับธรรมชาติ คงอยู่กับสายน้ำ ยังคงเห็นสายน้ำเป็นสิ่งสำคัญใน ชีวิต และรักษาทรัพยากรในชุมชนเป็นอย่างดีนอกจากนี้ชุมชนยังพยายามที่จะถ่ายทอดความรักในสายน้ำให้กับคน ภายนอกชุมชน ให้เห็นว่า คุณคลอง ที่เรามีอยู่ในชุมชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ต้องช่วยกันดูแลให้สะอาดสวยงามอยู่เสมอ

คำสำคัญ: วิถีชีวิต, อัตลักษณ์, ตลาดน้ำคลองลัดมะยม

Abstract

This study has an objective to study lifestyle and identity of the Ratmayom floating market community, Bang Ramad, Taling Chan, Bangkok. This is a qualitative research. Data were collected by in-depth interviews. Primary contributor is the residents of the Ratmayom floating market community were 7 people. The history of the community is caused by the villagers in the community along the canal, together with the community to provide a source of goods by bringing together a few smaller ones, a large area that can be marketed and floating market. Ratmayom floating market community is an agricultural tourism community enterprise. Department of

¹ อาจารย์ ดร.ประจักษ์วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Agricultural Extension. The lifestyle of the people living in the community with the river is also doing activities together to help preserve the environment within the community, including helping to improve the quality of life of people in the community. Obstacles due to more tourists coming in. The garbage problem causes inefficient waste management. Community marketing is by the community. It would not be different from other floating markets. So think that the highlight is that we have a natural environment. Ecotourism is a place to relax from the stress and turmoil. The identity of the community still sees the river as important in life as the way of life that remains with nature. The community also strives to convey love in the water to people outside the community, so that the canal we have in the community is a valuable asset. Always keep a clean and beautiful.

Keywords: Lifestyle, Identity, Ratmayom floating market community

1. บทนำ

สายน้ำ มีบทบาทและความสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คนไทยอาศัยน้ำเพื่อความสะดวกในการทำมาหากิน ใช้ในการอุปโภคบริโภคของบ้านเรือน การคมนาคมขนส่งทางน้ำ นอกจากนี้ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมที่จะต้องอาศัยน้ำเพื่อการทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ และกิจวัตรประจำวันอื่น ๆ จึงจะเห็นว่า คนไทยเรามากตั้งบ้านเรือนในที่ราบที่ลุ่มหรือใกล้แหล่งน้ำ เพื่อจะได้ทำมาหากินได้สะดวก เมื่ออยู่กับน้ำ ได้รับประโยชน์จากน้ำ จึงเกิดผูกพันและมีความเชื่อหลายอย่างเกี่ยวกับน้ำ เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับพระแม่คงคาว่าเป็นผู้รักษาสายน้ำลำธารให้น้ำเพื่อใช้ในการอุปโภค บริโภค จึงเป็นที่มาของประเพณีอย่าง การลอยกระทงในวันเพ็ญเดือนสิบสอง เพื่อขอขมาพระแม่คงคาจากการที่ได้ใช้น้ำอย่างมากหรือทำให้น้ำเกิดความสกปรก วิถีชีวิตไทยกับสายน้ำนี้ถือว่าเป็นหนึ่งในจุดเด่นของประเทศไทยที่ยังคงอยู่และทำให้ได้รับความสนใจกับนักท่องเที่ยว (บุหลง ศรีกนก, 2554)

แหล่งการท่องเที่ยวที่ถือว่าได้รับความนิยมอย่างมากในประเทศไทยคือตลาดน้ำ ซึ่งวิถีชีวิตของคนไทยกับ “ตลาด” เป็นสิ่งที่แยกกันไม่ได้ การไปตลาดไม่ใช่เพียงเพื่อซื้อหาของกินของใช้เท่านั้น แต่ยังแสดงถึงสายสัมพันธ์ที่อบอุ่น เอื้อเฟื้อแบบไทยๆ ในยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์มีหลักฐานชัดเจนว่า มี “ตลาดน้ำ” เกิดตามลำคลองซึ่งเป็นแหล่งอาศัยของชุมชน ชาวบ้านใช้เรือเป็นพาหนะในการนำสินค้ามาขาย หรือสร้างเรือนแพเพื่อรับฝากขายสินค้ากัน ตลาดน้ำคลองลัดมะยม เป็นอีกหนึ่งตลาดที่ปัจจุบันยังมีการอนุรักษ์การสัญจรทางน้ำ การมีวิถีชีวิตริมคลองเอาไว้ แม้จะอยู่ในเขตของกรุงเทพมหานคร (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2552)

ตลาดน้ำคลองลัดมะยม เป็นตลาดน้ำที่ได้เปิดสู่สาธารณชน เมื่อปี 2547 เกิดจากรวมตัวของชาวบ้านชุมชนริมคลองลัดมะยม แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร แต่เดิมก็เป็นตลาดริมน้ำเล็ก ๆ ที่ชาวบ้านได้จับจ่ายใช้สอยหรือแลกเปลี่ยนของกัน เมื่อคมนาคมทางถนนมีมากขึ้น ทำให้การค้าที่ ตลาดริมน้ำแห่งนี้หมดความสำคัญลงจนเลิกไป และเปิดขึ้นใหม่อีกครั้งจากการรวมตัวของชาวบ้านกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อให้ชุมชนได้มีแหล่งจำหน่ายสินค้าที่ผลิตในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นผัก ผลไม้ ขนมหวานที่สืบทอดกันมา นอกจากนี้ชุมชนยังได้มีกิจกรรมร่วมกันอย่างอบอุ่น เช่น การร่วมการสร้างห้องสมุดชุมชน หรือ ร่วมกันเก็บขยะในคลอง และทำให้ชุมชนคงอยู่ตามวิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของชุมชนที่แสดงถึงความเป็นตัวตนของชุมชนอีกครั้ง

อัตลักษณ์ ของชุมชนหมายถึงตัวตนและอัตลักษณ์ร่วมของสมาชิกในชุมชนที่ผ่านกระบวนการยอมรับซึ่งกันและกัน ภายในกลุ่ม ความพยายาม ความต้องการ หรือประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ดังเช่น ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม ที่ได้พยายามนำวิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของชุมชนให้กลับมาอยู่กับชุมชน ไม่ให้ความเจริญที่เข้ามา มาเปลี่ยนแปลงชุมชนไปจนหมด ยังสามารถรักษาสิ่งที่สืบทอดต่อกันในชุมชนไว้ได้ ซึ่งการมีอัตลักษณ์ของชุมชนนั้นถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและเป็นสิ่งที่มีศักยภาพต่อการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างมาก (ธีรยุทธ บุญมี, 2547)

จากชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม ที่มีอัตลักษณ์ของชุมชนที่มีความโดดเด่นมากอีกที่หนึ่ง ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิถีชีวิต และอัตลักษณ์ของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้จะสามารถเป็นประโยชน์ให้กับผู้ที่ต้องการจะศึกษาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและนำไปพัฒนาต่อยอดในการพัฒนาชุมชน หรือ กิจการได้อีกด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของคนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้ทำการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง และใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกในการสัมภาษณ์เพื่อหาข้อสรุปของผลการวิจัย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แนวคำถาม เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ จะเป็นแนวคำถามเกี่ยวกับ ความเป็นมาของชุมชน การดำเนินชีวิตของคนในชุมชน และภูมิปัญญาที่สืบทอดมา

ผู้วิจัย เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการทำวิจัย การมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงต่อเหตุการณ์ จะช่วยอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล จนกระทั่งการหาข้อสรุปของงานวิจัย

เครื่องมืออื่น ๆ สมุดบันทึกและเครื่องเขียน ใช้เพื่อทำการจดบันทึกการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน เครื่องบันทึกเสียงและภาพ ใช้บันทึกเสียงและภาพระหว่างการสัมภาษณ์ เพื่อให้เก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 7 คน ซึ่งจะใช้สมุดจดบันทึกและเครื่องบันทึกเสียงในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและครบถ้วน ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ ในลักษณะการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ และเลือกนำเสนอข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) คือ หลังจากผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ออกมาแบบคำต่อคำ (Verbatim) แล้วจะทำการลงรหัสข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อไม่ให้ข้อมูลเหล่านั้นปะปนกัน ต่อมาผู้วิจัยจะตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และ โดยการวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นจึงทำการแตกข้อมูลที่ศึกษา โดยจะพิจารณา

ประเด็นหลักที่พบในข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ทั้งหมด หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงจะนำประเด็นหลักมาพิจารณา แบ่งแยกออกเป็นประเด็นย่อยและหัวข้อย่อย เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

การตรวจสอบข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ โดยใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ

4. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

4.1 ความเป็นมาของชุมชน

ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมเริ่มก่อตั้งมาตั้งแต่ วันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ.2547 โดยเกิดจากการที่คุณลุงชวน ชูจันทร์ และชาวบ้านในชุมชนริมคลองลัดมะยม แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ร่วมมือกัน เพื่อให้ชุมชนได้มีแหล่งจำหน่ายสินค้า และยังต้องการให้ผู้คนที่หันกลับมาให้ความสำคัญกับลำคลองอีกครั้ง ซึ่งพื้นที่ ๆ นำมาเป็นตลาดเป็นที่ดินทำสวน พื้นที่การเกษตร และบ้านเรือนของชาวบ้านในชุมชน ที่นำมารวมกันคนละเล็กคนละน้อยจนเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ที่สามารถทำเป็นตลาดได้นอกจากทำตลาดเพื่อขายสินค้าแล้ว การจัดทำตลาดครั้งนี้ยังจัดทำขึ้นเพื่อชุมชนได้หวนกลับมาทำงานด้วยกันอีกครั้งหรือฟื้นฟูประเพณีที่ดีงาม เพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างอบอุ่นในชุมชนด้วยสภาพพื้นที่ตลาด ยังมีสภาพเป็นสวน มีต้นไม้ สายน้ำอันร่มรื่น ชุมเย็น เหมาะที่จะเป็นที่พักผ่อนท่องเที่ยว ในอนาคตต้องการให้เป็นแหล่งสินค้าชุมชนของกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดด้วย สินค้าในตลาด มีทั้งอาหาร ขนม สินค้าทางการเกษตรต่างๆ รวมไปถึงยังได้จัดให้มีการนั่งเรือชมคลอง ชมสวนกล้วยไม้ ซี่มา เรียนทำอาหารไทยและชมบ้านเรือนริมคลอง ว่ามีการดำเนินใช้ชีวิตกันอย่างไร มีการแสดงหัตถกรรมเครื่องมือจับปลา เครื่องมือเกษตร เครื่องครัวที่เคยใช้กัน ในอดีตจนถึงปัจจุบัน และยังมีนาบัวให้ชมไม้ น้ำ ปลาและนกในท้องถิ่นหลายชนิด

4.2 การดำเนินชีวิตของคนในชุมชน

ชุมชนริมคลองลัดมะยมยังคงใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับสายน้ำ เพราะมองว่าคลองเปรียบเสมือนถนน ของชุมชน โดยปัจจุบันอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงจากการที่มีความเจริญ เทคโนโลยีเข้ามาในชุมชนมากขึ้น จากชุมชนที่เคยเป็นชุมชนเกษตรกรรม ผู้คนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ก็เปลี่ยนไปทำงานตามบริษัท ค้าขาย หรืองานอื่น ๆ แทน แต่คนในชุมชนริมคลองลัดมะยมก็ยังให้ความสำคัญกับ ลำคลองและการร่วมมือกันในชุมชนอยู่ ตลาดน้ำคลองลัดมะยมจะเปิดให้บริการในวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุด นักชัตลักษ์ โดยวันอื่น ๆ แม้ค่าที่มาขายในตลาดก็จะทำภารกิจอื่น ๆ ของตนไม่ว่าจะไปทำงาน หรือเปิดร้านในที่อื่น ๆ และเมื่อวันที่ตลาดเปิดก็จะกลับมารวมตัวกันอีกครั้งหนึ่ง นอกจากกิจกรรมการค้าขายแล้วในชุมชน ยังมีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันเพื่อช่วยดูแลรักษาสภาพแวดล้อมภายในชุมชน รวมไปถึงการช่วยกันเพิ่มคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น เช่น การจัดให้มีห้องสมุดของชุมชน การให้ความรู้กับคนในชุมชน หรือการที่ชุมชนจำเป็นต้องมีเครื่องวัดคุณภาพอากาศ และเครื่องวัดคุณภาพน้ำ เพราะชุมชนอยู่ริมคลองด้วยเช่นกัน

4.3 อุปสรรค

การเข้ามาของนักท่องเที่ยวต่างๆ มักจะมีผลกระทบตามมากับชุมชน ซึ่งชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมก็เช่นกัน เมื่อคนมากขึ้นขยะก็ต้องมากขึ้น และด้วยที่เป็นตลาดขยะก็ต้องมีมากเพราะต้องมีการทิ้งภาชนะต่าง ๆ แต่ปัญหาขยะนี้ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม ก็สามารถจัดการไม่ให้ปัญหาในชุมชนได้ โดยเริ่มจากการที่มองว่าการจัดการขยะที่ถูกต้องไม่ใช่ตั้งถังขยะเต็มบ้านเต็มเมือง ถ้าทำดังนี้ เมืองก็จะรกไปด้วยถังขยะ ทุกคนต้องรู้ว่าจะ

จัดการขยะของตนเองอย่างไร ต้องเก็บไว้ตรงไหน ขยะอะไร เราสามารถจัดการเองได้ ขยะอะไรต้องให้หน่วยงานภายนอกขนไป นอกจากนี้ยังมีจัดการสิ่งแวดล้อมโดย การติดตั้งบ่อตัดเศษอาหารและไขมันกับบ้านที่อยู่ริมคลอง มีเรือเก็บขยะในคลอง มีถังหยดน้ำจุลินทรีย์ลงคลอง มีกังหันน้ำ เพื่อเติมออกซิเจนในคลองโดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์ มีเครื่องวัดคุณภาพน้ำจัดทำถังหมักก๊าซชีวภาพและปุ๋ยหมักซึ่ง ผลพลอยได้คือมีก๊าซมีเทนใช้ในครัวเรือนและใช้ร่วมกันในตลาด และขยะที่เป็นกากที่เหลือเป็นปุ๋ยให้เกษตรกรนำไปใช้ เศษผลไม้ที่มีรสเปรี้ยว เช่น เปลือกสับปรด มะกรูด มะนาว นำมาทำน้ำยาล้างจาน น้ำยาล้างห้องน้ำ และยังสามารถนำมาขายให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนได้อีกด้วย

4.4 การทำการตลาดของชุมชน

ตลาดน้ำคลองลัดมะยมเริ่มเป็นที่รู้จักหลังจากเปิดตัวตลาดไปแล้ว 3 ปี ด้วยกัน โดยนอกจากจะมาซื้ออาหารหรือของต่าง ๆ ในตลาดน้ำแล้ว ผู้คนยังมาเพื่อผ่อนคลาย เพราะมองว่า ตลาดน้ำคลองลัดมะยมคือธรรมชาติ ใกล้กรุงที่คนในกรุงจะสามารถมาผ่อนคลายจากความวุ่นวายในกรุงได้ โดยที่ไม่ต้องไปไกลจากเมืองมากนัก คนในชุมชนมองว่าถ้าแค่ตลาดที่ขายของธรรมดา ก็คงไม่ได้มีความแตกต่างจากตลาดน้ำที่อื่น จึงคิดว่าสิ่งที่เรามีสิ่งแวดล้อมธรรมชาติที่ยังคงสภาพอย่างนี้คือจุดเด่น จึงพยายามทำให้เป็น สถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ให้ความรู้ และยังมีผลดีต่อชุมชนอีกด้วย และยังมองว่าการทำสิ่งที่แปลกแตกต่าง ทำให้คนเกิดความสนใจ เช่นชาวบ้านไปเก็บขยะในคลอง คนก็เริ่มให้ความสนใจ ซึ่งการทำกรช่วยเหลือสังคมเช่นนี้ จะทำให้สื่อสนใจและมาถ่ายทำกัน ว่าที่นี่ไม่ได้แค่ขายของแล้วเอาเงิน แต่เรายังดูแลสิ่งแวดล้อม ทำให้คนสนใจเรา ถือว่าเป็นการโฆษณาตลาดน้ำไปในตัว

4.5 อัตลักษณ์ของชุมชน

ถ้ามองตลาดน้ำคลองลัดมะยมในฐานะตลาดน้ำคงไม่ได้มีสินค้า หรือความแตกต่างจากที่อื่นมากนัก แต่ถ้ามองถึงชุมชนริมน้ำคลองลัดมะยมแล้ว เราจะเห็นสภาพแวดล้อมที่ยังคงอยู่กับธรรมชาติ ชาวบ้านยังคงเห็นสายน้ำเป็นสิ่งสำคัญในชีวิต ยังคงรักษาทรัพยากรในชุมชนเป็นอย่างดี คลองยังคงเปรียบเสมือนถนนของชุมชนที่ใช้สัญจรกันอยู่ นอกจากนี้ชุมชนยังพยายามที่จะถ่ายทอดความรักในสายน้ำให้กับคนภายนอกชุมชน ให้เห็นว่า คู คลอง ที่เรามีอยู่ในชุมชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ต้องช่วยกันดูแลรักษาให้สะอาดสวยงามอยู่เสมอ ผ่านการเปิดตลาด เพื่อดึงให้คนเข้ามาในชุมชน เพราะฉะนั้นอัตลักษณ์ของชุมชนริมน้ำคลองลัดมะยมคงจะเป็นวิถีชีวิตที่ยังคงอยู่กับธรรมชาติ คงอยู่กับสายน้ำ แม้จะมีความเจริญต่าง ๆ ที่เข้ามา ไม่ว่าจะเป็นถนนที่ตัดผ่าน หรือความเปลี่ยนแปลงไปในสังคม แต่คนในชุมชนก็ยังคงช่วยกันรักษาวิถีชีวิตที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนไว้ได้อย่างดี และยังคงมอบความรู้ในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติ การให้ความสำคัญการสิ่งแวดล้อม ให้กับคนภายนอกอีกด้วย

5. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ปัจจุบันตลาดน้ำคลองลัดมะยม มีนักท่องเที่ยวที่ค่อนข้างอิมตัว ไม่มากเหมือนก่อนหน้า และยังไม่เป็นที่รู้จักเท่าตลาดน้ำอื่น ๆ อาจจะเป็นผลมาจากการที่ไม่ได้ทำการประชาสัมพันธ์ที่ดีพอ และไม่ต่อเนื่อง จึงควรทำการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น และส่งเสริมกิจกรรมในด้านอื่นๆให้มากขึ้นอย่างการรับนักท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะ มาทำกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น
2. นอกจากตลาดน้ำ และ ธรรมชาติริมคลองแล้ว ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม ยังไม่มีผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะชุมชน จึงควรหาผลิตภัณฑ์ที่เป็นของชุมชน เพื่อขายในตลาด และยังสามารถส่งออกเป็นสินค้าเฉพาะของชุมชนได้อีกด้วย

บรรณานุกรม

- บุหลง ศรีกันท. (2554). หนังสือปกิณกคดีประวัติศาสตร์ไทยเล่ม2. กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2552). คู่มือท่องเที่ยว 15 ตลาดบก 16 ตลาดน้ำ. กรุงเทพมหานคร: กองข่าวสารท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2547). ประชาสังคม. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- ททท. ขวนเที่ยวฝั่งธนฯ ชมตลาดน้ำยอนยุค ในงาน ตลาดน้ำคลองลัดมะยม ชมวิถีชาวสวน. สืบค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2560 จาก <http://www.tatnewsthai.org/detail.php?newsID=1198>.
- ดวงกมล คนโทเงิน. (2558). ปัจจัยชี้วัดคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตควบคุมมลพิษ ของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วศยาภาสั บัวทองคำ. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ป่าชายเลนบางปู จังหวัด สมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยนานาชาติสแตมฟอร์ด 2746.